

Медицински центар – Смедерево
 Медицински центар – Панчево
 Стоматолошки факултет – Београд
 Клиника за ортопедију вилица

ПРОМЕНА ДУБИНЕ ПРЕКЛОПА СЕКУТИЋА У ПЕРИОДУ МЛЕЧНЕ ДЕНТИЦИЈЕ

Трифунувић М., Кравић К., Јовић М.

Аутори су испитивали промене дубине преклопа секутића у млечној дентицији код 200 испитаника у 3-ој и 5-ој години.

Индивидуалним испитивањима промене дубине преклопа млечних секутића од треће до пете године старости нашли смо код 13% испитаника повећање дубине преклопа, 40,5% нема промена у дубини преклопа док се у 46,5% случајева преклоп млечних секутића смањује и то најчешће за 1 mm.

Наша испитивања потврђују просечно смањење дубине преклопа млечних секутића од треће до пете године старости.

Идеалну оклузију млечних зуба описали су многи аутори уз напомену да је она присутна код врло малог броја случајева. Пред смену зуба долази до промене у оклузији зуба, а једна од насталих промена огледа се у промени дубине преклопа млечних секутића.

Многи аутори су испитивали промене раста и развоја вилица: Brodie (1941 г.), Clinch (1951 г.), Leighton (1968 г.) описује промене преклопа секутића у млечној дентицији. Foster, Grundy и Lavell (1972 г.) у 53 деце узраста од две ипо г, до пет ипо год. нашли су у приближно истом броју испитаника повећање или смањење преклопа млечних секутића, са незнатно већим просечним смањењем преклопа (-0,29 мм.). Miličić и Gazi-Čoklica (1980 г.) су методом попречног пресека у 4-ој години нашли 56,9% испитаника са нормалним а 29,4% са дубоким преклопом млечних секутића. Исти аутори су у 166 испитаника у 5-ој години нашли 27,4% испитаника са нормалним преклопом а 39,8% са дубоким преклопом млечних секутића.

Повод: Налази аутора који се односе на дубину преклопа секутића у млечној дентицији а који не потврђују у потпуности устаљено мишљење о смањењу преклопа млечних секутића пред смену зуба, подстакли су нас да проверимо налазе ових аутора на нашим испитаницима.

Циљ: Желели смо да код 200 испитаника (100 дечака и 100 девојчица) пратећи индивидуалне промене дубине преклопа млечних секутића установимо промене дубине преклопа код деце у периоду од 3-ће до 5-те године старости.

Материјал и метода

Испитивања смо извршили на узорку од 100 дечака и 100 девојчица са правилном оклузијом. Прво мерење обавили смо у 3-ћој години а поновно две године касније у 5-ој години старости испитаника. Дубину преклопа млечних секутића смо мерили у централној оклузији тако што смо од лабиалне дужине доњих секутића одузели њихов непокривени део. Мерења смо вршили на гипсаним моделима три пута а у изузетним случајевима када су се резултати мерења разликовали узимали смо аритметичку средину мерења.

Резултати испитивања: су приказани табеларно посебно за дечаке а посебно за девојчице.

ТАБЕЛА I

Промена дубине преклопа млечних секутића између 3-ће и 5-те године (метода попречног пресека).

годиште	број дечака	просечна дубина преклопа	број девојчица	просечна дубина преклопа	укупан број деце	просечна дубина преклопа
3 године	100	2,96mm.	100	2,81mm.	200	2,88 mm.
5 година	100	2,36mm.	100	2,38mm.	200	2,37mm.
разлика		- 0,60mm		- 0,43mm		- 0,51mm

У табели I дате су просечне дубине преклопа млечних секутића код дечака и девојчица у трећој и у петој години старости, као и подаци за укупан број деце. Настале разлике између треће и пете године су статистички обрађене по Т-тесту: разлике у дубини преклопа и у трећој и у петој години између дечака и девојчица нису сигнификантне ($t_{0,05}$ за 3 г. је $0,77 < 1,96$; $t_{0,05}$ за 5г. је $0,51 < 1,96$). Код дечака и код девојчица настале разлике између треће и пете године су сигнификантне ($t_{0,05}$ за дечаке је $4,17 > 1,96$; $t_{0,05}$ за девојчице је $4,55 > 1,96$). Настале разлике у просечној промени дубине преклопа секутића између треће и пете године између групе дечака и девојчица нису сигнификантне ($t_{0,05}$ је $0,83 < 1,96$).

У табели II су приказане појединачне промене дубине преклопа секутића сваког испитаника лонгитудиналном методом истраживања.

Код дечака највеће смањење дубине преклопа млечних секутића је од 4mm (1% случајева) а највеће повећање преклопа млечних секутића је 2mm. (2%). Повећање преклопа млечних секутића, у двогодишњем периоду, има 12%, без промена у дубини преклопа је 39% а смањење преклопа млечних секутића (највећи број само за 1mm.) има 49% дечака. Смањење преклопа је било израженије код групе деце која су имала у трећој години дубљи преклоп (3 и више mm.) а повећање преклопа је било израженије код деце са дубином преклопа до 3mm.

Код девојчица највеће смањење дубине преклопа млечних секутића износи 3mm. (2% случајева) а највеће повећање преклопа млечних секутића 2mm (3% случајева). Повећање преклопа млечних секутића има 14%, без промена у дубини преклопа је 42% а смањење преклопа млечних секутића (највећи број само за 1mm.) има 44% девојчица. Смањење преклопа је било израженије код групе деце која су имала у трећој години дубљи преклоп (3 и више mm.) а повећање преклопа млечних секутића је било код свих испитаника најчешће само за 1mm.

Од укупног броја испитаника повећање преклопа је било код 13% испитаника, 40,5% није имало промена дубине преклопа а код 46,5% испитаника постојало је смањење преклопа млечних секутића у периоду од треће до пете године.

ТАБЕЛА II

ИНДИВИДУАЛНЕ ПРОМЕНЕ ДУБИНЕ ПРЕКЛОПА МЛЕЧНИХ СЕКУТИЋА ОД ТРЕЋЕ ДО ПЕТЕ ГОДИНЕ СТАРОСТИ (лонгитудинална метода)

ДЕЧАЦИ:

дубина пре- клопа мле- чних секутића у mm.	број деце у трећој год. старости	промена дубине преклопа мл. секутића у пе- риоду од треће до пете године ст.							
		- 4	- 3	- 2	- 1	0	+ 1	+ 2	+ 3- + 4
0	3					2	1		
1	7				3	2	2		
2	25			6	8	7	3	1	
3	34		2	4	11	14	2	1	
4	21	1	1	2	4	11	2		
5	7			2	2	3			
6	3			2	1				
укупно:	100	1	3	16	29	39	10	2	

ДЕВОЈЧИЦЕ:

дубина пре- клопа мле- чних секутића	број деце у трећој год. старости	промена дубине преклопа мл. секутића у пе- риоду од треће до пете године ст.							
		- 4	- 3	- 2	- 1	0	+ 1	+ 2	+ 3- + 4
0	7					6	1		
1	14				2	9	2	1	
2	20			2	8	7	2	1	
3	24			3	12	8	1		
4	22		1	6	6	6	2	1	
5	11		1	1	2	5	2		
6	2					1	1		
укупно:	100		2	12	30	42	11	3	

УКУПНО:

дубина пре- клопа мле- чних секутића у mm.	број деце у трећој год. старости	промена дубине преклопа мл. секутића у пе- риоду од треће до пете године ст.							
		- 4	- 3	- 2	- 1	0	+ 1	+ 2	+ 3- + 4
0	10					8	2		
1	21				5	11	4	1	
2	45			8	16	14	5		
3	58		2	7	23	22	3	1	
4	43	1	2	8	10	17	4	1	
5	18		1	3	4	8	2		
6	5			2	1	1	1		
укупно:	200	1	5	28	59	81	21	5	

ТАБЕЛА III

РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА ДУБИНЕ ПРЕКЛОПА МЛЕЧНИХ СЕКУТИЊА
НА ПОЧЕТКУ И НА КРАЈУ ИСПИТИВАЊА

ДЕЧАЦИ:

дубина преклопа мл. секу- тића у mm.	број испитаника у трећој години	број испитаника у петој години
0	3	14
1	7	16
2	25	22
3	34	23
4	21	18
5	7	7
6	3	-

ДЕВОЈЧИЦЕ:

дубина преклопа мл. секу- тића у mm.	број испитаника у трећој години	број испитаника у петој години
0	7	10
1	14	22
2	20	28
3	24	18
4	22	10
5	11	7
6	2	4
7	-	1

УКУПНО:

дубина преклопа мл. секу- тића у mm.	број испитаника у трећој години	број испитаника у петој години
0	10	24
1	21	38
2	45	50
3	58	41
4	43	28
5	18	14
6	5	4
7	-	1

У табели III приказане су промене дубине преклопа млечних секутића код испитаника у трећој и две године касније у петој години старости.

Код дечака у трећој години старости мали преклоп (0-1mm.) имало је 10% случајева, док се у петој години старости он повећао на 30% случајева. Такође се и број испитаника са већим преклопом (3 и више mm.) смањило у петој години старости за 20% иако се код случајева са екстремно дубоким преклопом исти није знатније променио (са 5 и 6 mm. било је 10 случајева у трећој години а 7 случајева у петој години старости).

Код девојчица се такође повећао број испитаника са мањим преклопом у петој години (од 21% на 32%). И овде се број испитаника са дубљим преклопом секутића (3 и више mm.) смањило иако код случајева са екстремно дубоким преклопом 5-6 mm. незнатно мање (од 13 случајева на 11).

Карактеристике за дечаке и девојчице у напред изложеном, односе се и на укупан број испитаника.

Дискусија

На основу индивидуалних посматрања дубине преклопа млечних секутића уочено је да се исти смањује код 47% случајева, 13% случајева има повећање преклопа млечних секутића, а код око 40% деце нема промене дубине преклопа млечних секутића у испитиваном периоду. Наши налази потврђују налазе Foster-а, Grundy-а и Lavelle-а о већем просечном смањењу преклопа млечних секутића у периоду од треће до пете године које је и статистички сигнификантно. Супротно налазима ових аутора о приближно истом броју испитаника код којих се повећава или смањује дубина преклопа млечних секутића, наша испитивања показују да је број испитаника са смањењем преклопа секутића већи у обе испитиване групе. Ово се може објаснити тиме што смо наша испитивања базирали на испитаницима са правилном оклузијом. Налази Miličić и Gazi-Čoklice (методом попречног пресека) о дистрибуцији испитаника у односу на дубину преклопа млечних секутића у 4-ој и 5-ој години старости подударују се са нашим налазима (добијеним лонгитудиналном методом) код испитаника у трећој и петој години старости.

Закључак

Наша испитивања потврђују просечно смањење дубине преклопа млечних секутића од треће до пете године старости и код дечака и код девојчица.

Индивидуалним испитивањем промена дубине преклопа млечних секутића од треће до пете године старости нашли смо код 13% испитаника повећање дубине преклопа, 40,5% нема промена у дубини преклопа, док се у 46,5% случајева млечних секутића смањује и то најчешће за 1mm.

CHANGES OF DEPTH OF INCISOR OVERBITE IN PRIMARY DENTITION

Summary

The individual changes have been investigated in the depth of the incisor overbite of the primary dentition with 200 children between 3 and 5 years of age.

The individual investigation in the depth of the incisor overbite in primary dentition from 3 to 5 years of age shows that 13% children have increased depth of overbite, 40,5% children have no change, while 46,5% children have decrease of the depth of the incisor overbite. Most often the decrease is 1 mm.

Our investigations of the overall mean changes showed a decrease in incisal overbite from 3 to 5 years of age.

Литература

Clinch, L. M.: An analysis of serial models between three and eight years of age. Trans. Brit Soc. Study of Orthodont. pp. 13-31; 1951

Goster, T. D., Grundy M. C., Lavelle, C. L. B.: Changes in occlusion in the primary dentition between 2 1/2 and 5 1/2 years of age. EOS, 75-84, 1972.

Leighton, B. SC.: Some observations on vertical development and the dentition. Proc. Royal Soc. med. 61: 1273:1968.

Miličić, A., Gazi-Čoklica, V.: Razvojne karakteristike kasne mliječne i rane mješovite denticije u prevenciji ortodontskih anomalija. ASCRO, 14: 72-80, 1980.